

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 201/04-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. júna 2004 predbežne prerokoval sťažnosť Miroslava Klúčika, v Ž., zastúpeného advokátom JUDr. J. S., P. B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv a slobôd zaručených v čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva zaručeného v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Ntv II 7/2004 z 31. marca 2004, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Miroslava Klúčika o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. mája 2004 doručená sťažnosť Miroslava Klúčika, v Ž. (ďalej len „ústavná sťažnosť“ a „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. S., P. B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv a slobôd zaručených v čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj porušenie práva zaručeného v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Ntv II 7/2004 z 31. marca 2004.

Sťažovateľ uviedol, že bol uznesením Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 Tp 58/2000 zo 17. júna 2000 vzatý do vyšetrovacej väzby z dôvodu podľa § 67 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku v súvislosti s jeho trestným stíhaním pre trestný čin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 171 ods. 1 písm. c) Trestného zákona (ďalej len „TZ“). Lehota uvedenej väzby bola opakovane predĺžená uznesením najvyššieho súdu sp. zn. Ntv II 50/02 z 23. mája 2002 (do 5. apríla 2003), uznesením najvyššieho súdu sp. zn. Ntv II 35/03 z 26. marca 2003 (do 31. augusta 2003), uznesením najvyššieho súdu sp. zn. Ntv II 91/03 z 27. augusta 2003 (do 5. apríla 2004) a napokon uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Ntv II 7/2004 z 31. marca 2004 (do 5. októbra 2004).

Posledné z označených rozhodnutí najvyššieho súdu sa opiera o dôvody, s ktorými sťažovateľ nesúhlasí. Sťažovateľ pripojil k sťažnosti kópiu napadnutého rozhodnutia, v odôvodnení ktorého sa okrem iného uvádza: „(...) Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsahu vzťahujúcom sa k predmetnému návrhu predsedu senátu okresného súdu, preskúmal predložený spisový materiál a zistil, že v danom prípade sú u obžalovaného Miroslava Klúčika splnené všetky zákonné podmienky pre predĺženie lehoty trvania väzby podľa § 71 ods. 1 Tr. por. (...)“

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dôvody väzby podľa § 67 ods. 1 písm. a) Tr. por. u obžalovaného Miroslava Klúčika i naďalej trvajú v nezmenenom rozsahu, ako to bolo ustálené v uznesení okresného súdu pri vzatí tohto obžalovaného do väzby. Pritom treba zdôrazniť, že obžalovaný Miroslav Klúčik je v predmetnej trestnej veci trestne stíhaný pre obzvlášť závažný trestný čin, v zmysle ustanovenia § 41 ods. 2 Tr. zák. [pozn. okrem marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 171 ods. 1 písm. c) TZ je sťažovateľ trestne stíhaný aj pre trestný čin lúpeže spolupáchatel'stvom podľa § 9 ods. 2 a § 234 ods. 1 a 2 písm. b) TZ].

Najvyšší súd Slovenskej republiky si tiež v plnom rozsahu osvojil závery predsedu senátu okresného súdu, že v predmetnej veci došlo k prietahom v konaní predovšetkým v dôsledku opakovaných a nedôvodných návrhov všetkých obžalovaných, ale tiež aj samotného obžalovaného Miroslava Klúčika, na odňatie veci, resp. jeho nedôvodnými námietkami zaujatosti voči predsedovi senátu konajúcemu vo veci. Neboli pritom zistené žiadne subjektívne prietahy zavinené súdmi, pretože tieto o všetkých návrhoch obžalovaného Miroslava Klúčika, resp. jeho sťažnostiach podaných proti rozhodnutiam prvostupňového súdu, vždy rozhodli bezodkladne. Práve vzhľadom na postupy obžalovaného Miroslava Klúčika nebolo možné jeho trestnú vec doposiaľ právoplatne skončiť.

V konečnom dôsledku si Najvyšší súd Slovenskej republiky osvojil aj názor predsedu senátu okresného súdu, že prepustením obžalovaného Miroslava Klúčika na slobodu, vzhľadom na jeho osobu, doterajší spôsob života a predchádzajúce odsúdenia hrozí, že by bolo zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania, ktorým nepochybne je právoplatné skončenie veci.

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené okolnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky vyhovel návrhu predsedu senátu Okresného súdu v Žiline (...)“

Sťažovateľ namieta, že uplatňovanie jeho procesných práv prostredníctvom žiadostí, návrhov, sťažností či iných procesných úkonov mu nemôže byť v rámci rozhodovania o predĺžení vyšetrovacej väzby na ťarchu. Poukázal na skutočnosť, že vo veci už bol okresným súdom vypočutý a k obžalobe sa riadne vyjadril. Rovnako boli vypočutí aj všetci spoluobžalovaní a viacerí svedkovia. Tieto skutočnosti, s prihliadnutím k povinnosti súdov vykladať príslušné ustanovenia Trestného poriadku tak, aby pozbavenie osobnej slobody obvineného nepresiahlo rozsah nevyhnutný z ohľadom na dôvody a účel väzby, spochybňujú podľa jeho názoru opodstatnenosť ďalšieho trvania jeho väzby. Sťažovateľ v tomto kontexte dodáva: „*Ja poukazujem na to, že som vo väzbe od 17. 6. 2000 teda takmer 4 roky, doteraz boli vykonané výsluchy nás obžalovaných, vykonali sa výsluchy svedkov a preto nevidím dôvod, prečo by v súčasnosti trvali u mňa dôvody väzby podľa § 67 ods. 1 písm. a) Tr. por., tieto dôvody podľa mňa už dávno pominuli.*“

Ústavnému súdu preto na záver navrhol, aby po preskúmaní jeho sťažnosti vo veci rozhodol nasledovným nálezom:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením 1 Ntv II 7/2004 zo dňa 31. 3. 2004, pri ktorom bola nedôsledne preskúmaná zákonnosť väzby Miroslava Kľúčika, porušil jeho právo podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy SR.

Toto uznesenie sa zrušuje a vec sa vráti na ďalšie konanie a rozhodnutie.“

II.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (v tomto prípade ústavnej sťažnosti podľa § 49 až 56 zákona o ústavnom súde) vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 tohto zákona návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

2. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti požiadal, aby ústavný súd vyslovil, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu z 31. marca 2004 o predĺžení jeho väzby do 5. októbra 2004 došlo k porušeniu jeho základných práv a slobôd zaručených v čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj k porušeniu jeho práva zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Podstatu porušenia označených základných práv a slobôd vidí sťažovateľ v nedôslednosti preskúmania splnenia zákonom stanovených predpokladov pre predĺženie väzby v jeho prípade, dodávajúc, že nesúhlasí s dôvodmi, ktoré v napadnutom rozhodnutí uviedol najvyšší súd.

3. Ústavný súd už v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou vyslovil, že pri predĺžení väzby nejde o návrh sťažovateľa v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru, ale o návrh iného oprávneného subjektu na predĺženie väzby (podľa § 71 ods. 1 a 3 Trestného poriadku sú nimi: prokurátor, predseda senátu a generálny prokurátor). Keďže ale konanie o návrhu na predĺženie väzby predstavuje automatické súdne preskúmanie zákonnosti väzby (v určitých intervaloch a z úradnej povinnosti), vrátane existencie všetkých jej podmienok, čl. 5 ods. 4 dohovoru je na takéto konanie aplikovateľný (napr. III. ÚS 227/03).

Z čl. 5 ods. 4 dohovoru potom vyplýva nielen právo sťažovateľa nachádzajúceho sa vo väzbe podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná, ale tiež právo, aby aj pri návrhu iného oprávneného subjektu týkajúceho sa väzby sťažovateľa rozhodol o zákonnosti tejto väzby súd.

Takéto práva súvisiace s preskúmaním väzby sťažovateľa - na základe jeho žiadosti o prepustenie z väzby alebo sťažnosti proti zamietavému rozhodnutiu, resp. na základe návrhu iného oprávneného subjektu - možno vyvodiť vzhľadom na ich znenie a nadväzujúcu právnu úpravu v Trestnom poriadku aj z odsekov 2, resp. 5 článku 17 ústavy.

4. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv a slobôd uznesením o predĺžení väzby už ústavný súd uviedol, že z princípu subsidiarity (v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy a § 49 zákona o ústavnom súde) limitujúceho vzťah ústavného súdu ku všeobecným súdom okrem iného vyplýva, že v prípade konania pred všeobecnými súdmi musí sťažovateľ ochranu svojich základných práv a slobôd vrátane argumentácie s tým spojenej uplatniť najskôr v tomto konaní a až následne v konaní pred ústavným súdom. Pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, avšak nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc (III. ÚS 90/03, III. ÚS 135/03).

Pri rozhodovaní súdu o návrhu na predĺženie väzby, ktoré je pre sťažovateľa predvídateľné, nemôže tento len pasívne vyčkávať na rozhodnutie a v prípade, ak je preňho nepriaznivé, napadnúť ho ústavnou sťažnosťou, ale v záujme ochrany svojich práv a osobnej slobody sa má snažiť ovplyvniť ho svojou argumentáciou ešte pred jeho prijatím (III. ÚS 227/03).

Podľa sťažovateľa bola jeho väzba predtým naposledy predĺžená uznesením najvyššieho súdu Ntv II 91/03 z 27. augusta 2003 do 5. apríla 2004. Napadnutým uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Ntv II 7/2004 z 31. marca 2004 došlo k jej ďalšiemu predĺženiu do 5. októbra 2004.

Možné ďalšie predĺženie väzby sťažovateľa najvyšším súdom (na základe návrhu predsedu senátu okresného súdu) po 5. apríli 2004 bolo pre sťažovateľa, resp. obhajobu predvídateľné. Ústavnému súdu však nebolo preukázané, že by obhajoba bola využila aktívny prístup a namietala nezákonnosť ďalšieho trvania väzby sťažovateľa po 5. apríli 2004 pred rozhodnutím najvyššieho súdu o návrhu na jej predĺženie. Tak by mohla ovplyvniť rozhodnutie najvyššieho súdu vo svoj prospech alebo dať mu možnosť, aby sa vyvaroval prípadného porušenia práv sťažovateľa podľa ústavy alebo dohovoru.

Keďže sťažovateľ námietky možného porušenia svojich práv nevyužil v konaní pred najvyšším súdom pred jeho rozhodnutím o predĺžení väzby sťažovateľa z 31. marca 2004, ústavný súd jeho ústavnú sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júna 2004